

YTTRANDE

Dnr S2019/02078/FS

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 20 september 2019

Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20)

Sammanfattning

SPF Seniorerna anser att yrkesbenämning och innehållet i yrket vårdbiträde bör regleras i samband med införandet av en skyddad yrkestitel för undersköterskor.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en skyddad yrkestitel införs för undersköterskor.

SPF Seniorerna stöder flera av utredningens övriga förslag

Allmänt

Undersköterskan har en central roll, framför allt i omvårdnaden av äldre med hemtjänst och i särskilt boende. Sjuksköterskan var huvudansvarig för den gruppvård som infördes under 1980-talet, men sedan dess har antalet sjuksköterskor minskat i så stor omfattning att sjuksköterskan i princip endast hinner med att ha en konsultativ roll. Detta innebär att det är av stor vikt för en trygg och god vård att undersköterskor har bra utbildning att denna är definierad för yrket.

12.1 Kompetens måste värdesättas

SPF Seniorerna anser att yrkesbenämning och innehållet i yrket vårdbiträde bör regleras i samband med införandet av en skyddad yrkestitel för undersköterskor.
--

Utredningen pekar på risken att antalet vårdbiträden i äldreomsorgen utan en tillräcklig kompetens kommer att öka då undersköterska blir skyddad yrkestitel. I

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

samband med införandet av regleringen bör därför vårdbiträdenas kompetens ses över och föreskrifter om innehållet i den införas.

Det borde göras omöjligt att anställa någon person överhuvudtaget inom äldreomsorgen som saknar en grundläggande utbildning eller på annat sätt bevisad kompetens för arbetet.

12.2 Skyddad yrkestitel införs för yrket undersköterska

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag

att den som har en undersköterskeexamen eller en motsvarande kompetens efter ansökan ska få ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska,

att endast den som har sådant bevis får, i yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område, socialtjänstens område eller enligt LSS, använda yrkestiteln undersköterska,

att Socialstyrelsen ska pröva ansökningar om bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska och vara behörig myndighet för det reglerade yrket undersköterska,

att ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska inte ska kunna återkallas,

att regler om språkrav för personer som har yrkeskvalifikationer från länder inom EES eller Schweiz eller från tredjeland även ska gälla för att meddelas bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska,

att vid tillfällig yrkesutövning i Sverige av yrket undersköterska ska inte någon förhandskontroll göras av den enskildes yrkeskvalifikationer,

att inte heller ska något tidsbegränsat bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska utfärdas, samt

att efter ansökan av den som vill etablera sig i Sverige, ska Socialstyrelsen pröva yrkeskvalifikationerna och övriga förutsättningar för att få legitimation eller annat behörighetsbevis såsom bl.a. bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska.

En kompetenshöjning av undersköterska och en skyddad yrkestitel är ett klart steg framåt för att göra äldreomsorgen – hemtjänst och särskilt boende – mer likvärdig och bättre i hela landet. Dessutom blir det betydligt lättare att bedöma den kvalitet som olika utförarna har då den skyddade yrkestiteln ger ett slags garanti för kompetensen och därmed förhoppningsvis även den kvalitet som utföraren erbjuder. Vi välkomnar den kvalitetshöjning som en reglering av undersköterskeyrket innebär för äldreomsorgen.

SPF Seniorerna anser att det är bra med införande av en reglerad, skyddad yrkestitel och att den sannolikt kommer att höja vårdkvaliteten, men att det vore bättre att göra undersköterskeyrket till ett legitimerat yrke. Legitimation certifierar att man är behörig att utöva ett yrke och kan dessutom återkallas.

Skyddade yrkestitlar har funnits för en rad yrken inom hälso- och sjukvården, men har gradvis blivit ersatta med legitimation. Den förslagna regleringen leder således till återinförande av en nygammal behörighetsnivå. En benämning som avskaffades för mer än tio år sedan.

12.3 Kompetens motsvarande undersköterskeexamen

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag

att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om legitimation och annan behörighet och

att Socialstyrelsen ska få meddela föreskrifter om vilken kompetens som ska anses motsvara en undersköterskeexamen och ge rätt att använda yrkestiteln undersköterska.

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att Statens skolverk bör få fastställa innehållet i det nationella yrkespaketet till undersköterska i föreskrift.

12.8 Ansvar för validering av vård- och omsorgspersonalens kompetens

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en statlig myndighet ska få i uppdrag att under en avgränsad period validera kompetens och utföra de ytterligare åtgärder som kan behövas för att underlätta för enskilda att ansöka om bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska.

12.9 Långsiktig och hållbar kompetensnivå

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att Socialstyrelsen ska tillhandahålla kompetenskriterier för yrket undersköterska, som bas för bl.a. samråd med Skolverket samt för validering.

SPF Seniorerna delar utredningens bedömning att Statens skolverk bör samråda Socialstyrelsen om innehållet i utbildningen till det reglerade yrket undersköterska.

I detta ärende har SPF Seniorernas arbetsutskott beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunnig Gustaf Bucht deltagit.

Eva Eriksson
Förbundsordförande